

Jindřich Břetislav (? – 15. června 1197, Cheb) byl český kníže (1193–1197) a biskup pražský (1182–1197) z dynastie Přemyslovců (jménem Břetislav III., v latinských listinách Henricus). Syn Jindřicha, bratra krále Vladislava II., a jeho manželky Markéty. Po návratu z univerzity v Paříži byl zvolen 25. března 1182 biskupem pražským, v Mohuči byl svěcen salcburským arcibiskupem Vojtěchem 23. května.

Jindřich Břetislav byl již v mládí velmi ctižádostivý muž. V biskupském úřadě se snažil zlikvidovat duchovní podřízenost moci světské a vybírání daní od duchovních. Roku 1186 se vystupňovaly jeho rozpory s příbuznými a vydal klatbu na svého bratrance Děpolda II., který spravoval území na Chrudimsku, Čáslavsku a Vraclavsku. Kníže Bedřich Děpolda bránil, ale biskup se odvážil s výhrůžkami i na něho.

Na počátku roku 1187 odjíždí Jindřich Břetislav za císařem Friedrichem Barbarossou se stížností proti knížeti. Fridrich odkládá rozhodnutí na jednání říšského sněmu do Řezna. Bedřich sám se jednání neúčastní, jen vzkazuje, že Jindřich neměl právo si na svého knížete stěžovat. To německé

duchovenstvo a císař považují za urážku a Jindřich Břetislav získává 5. března 1187 zlatou bulu, v níž je prohlášen říšským knížetem na českém panovníkovi nezávislým.

Když zemřel u Neapole 9. září 1191 Konrád II. Ota, stál Jindřich Břetislav v boji o trůn proti dosazenému Václavu II. na straně svého bratrance Přemysla Otakara I. V lednu 1192 odešel za novým císařem Jindřichem VI., aby český trůn vyprosil pro Přemysla Otakara.

To se stalo léta od vtělení Slova 1192. Na jeho počátku se řečený pražský biskup Jindřich obrátil na císaře Jindřicha proti Václavovi a pro své příbuzné Přemysla a Vladislava získal pro jednoho české knížectví, pro druhého Moravu, přičemž slíbil a zavázal se za ně šesti tisíci markami. - Jaroloch

Nový kníže se zdráhá úplatu Jindřichu VI. platit. V nepříjemné situaci se chtěl biskup vyhnout potížím poutí do Santiaga de Compostela, ale císař jeho průvod v Německu zastavil a přinutil vrátit se do Čech. Když je do podzimu 1192 zaplacen jen část úplatku, musel se dát Jindřich Břetislav císaři do zástavy, střídavě pobýval na císařském dvoře a na císařském hradu v Chebu. Přemysl Otakar I. pro osvobození svého biskupa nic neudělal.

Nakonec se císař s Jindřichem Břetislavem dohodl, že mladého knížete zbaví trůnu. V červnu 1193 pak biskupovi propůjčil hodnost českého knížete výměnou za slib zaplacení císaři neuvěřitelné sumy 6 tisíc hřiven stříbra. Jindřich Břetislav se pak v srpnu 1193 vypravil do Čech. Zde je uvítán s nelibostí, Přemysl proti němu táhne s vojskem. V rozhodující chvíli se však od něho odvrátila šlechta a u Zdic přeběhla k Jindřichovu průvodu. Přemysl podporován pražskými měšťany se v Praze opevnil a statečně se bránil takřka do Vánoc, kdy kvůli vlastní bezpečnosti utíká do ciziny.

Jindřich Břetislav upevňuje svoji moc. Posledního protivníka, moravského markraběte Vladislava Jindřicha, vzal s sebou do Prahy po vojenském tažení na Moravu v létě 1194. Nyní soustředil ve své osobě veškerou moc v zemi, kterou mu ovšem dal německý císař. Poslušen císařovým rozkazům táhne jako přísluhovač cizí moci proti míšeňskému markraběti Albrechtovi. České vojsko tam loupí a drancuje, za což biskup musí dělat později veřejné pokání.

6. prosince 1195 vyhlásil Jindřich VI. další křížovou výpravu, v níž Jindřich Břetislav slíbil účast. Vzhledem k nepokojům v Neapolsku se výprava zdržela a Jindřich Břetislav mezitím vážně onemocněl.

Také český kníže Jindřich, který byl též biskupem té země, ozdoben s mnoha svými muži znamením kříže, připravoval se na tutéž cestu a přál si vyrazit, kdyby pan římský císař nebyl „zadržen nějakými záležitostmi stran Saska, které ho zaskočily a vyrušily.“

— Ansbert

Dne 13. března 1197 vjel do Prahy papežský legát kardinál Petr z Kapue. Jeho úkolem bylo získat podporu pro křížovou výpravu a napravit poměry mezi českým duchovenstvem. Čeští kněží museli obnovit slib čistoty, zdrženlivosti ve styku s ženami. V té době se už Jindřichu Břetislavovi přitížilo a toho chtěl využít Přemysl Otakar I. k znovuzískání trůnu, jeho vojsko bylo vyhnáno brněnským knížetem Spytihněvem. Kníže se nechal přenést do klidnějšího Chebu, kde 15. června 1197 zemřel.

Téhož roku zachvátila vzpomínaného kníže a biskupa Jindřicha nemoc, která ho již dlouho „sužovala. Nakonec zemřel 15. června v noci na svatého Víta, jež tehdy připadla na neděli.“

— Kronika tzv. Ansberta

Byl pohřben v Doksanech, bazilice klášteře premonstrátek, kde byly prelátkami jeho sestry.

ZDROJ: wikipedia.org